ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

تېيىپجان ئېلىيوپ

كىرىش سۆز

بەدىئى ئەدەبىيات ئىجتىمائى هايات ئەمەلىيىتىنىڭ بىر خىل (ئوبرازلىق) ئىنكاسى بولغىنىدەك ئۇنىڭدىكى هەر خىل ژانىر ۋە شەكىللەرمۇ ئىجتىمائى هادىسىلەرنىڭ هەمدە كىشىلەرنىڭ ئىستېتىك زوقلىرىنىڭ خىلمۇ-خىللىغى (ئاشۇ خىلمۇ-خىللىقنىڭ تەلەپ ۋە ئېهتىياجى) دىن تۇغۇلغان بەدىئى خۇسۇسىيەت ياكى بەدىئى ئامىل. ممزمۇن شەكىل تاللايدۇ. هەرقانداق شەكىل مەلۇم مەزمۇنغا ئۇيغۇنلاشقاندىلا، ئاندىن هەقىقى جەلپ قىلىش كۈچىگە ئىگە بولۇدۇ.

جىسىمگە قاراپ ئىسىم بولۇدۇ،
بەستىگە قاراپ پېچىم بولۇدۇ.

لېكىن خىلمۇ-خىل، مول مەزمۇنغا ئىگە ئىجتىمائى هايات هادىسىلىرىگە نىسبەتەن هەر قانداق ئەدەبىي ژانىر ۋە شەكىل چەكلىمىلىككە ئىگە. شۇڭلاشقا بىز مەلۇم بىر خىل ژانىردا يېزىلغان نۇر-غۇنلىغان ئەسەرلەردە يەنە بىر خىل ژانىر ئالاھىدىلىرىنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىگىنى ئۇچرىتىمىز. دېمەك، ژانىرلار بىلەن ژانىرلار ئوتتۇرىسىدا زادى ئۆتكىلى بولمايدىغان مۇتلەق چېگرا يوق. شۇڭا هەتتا ئۇ خىل ژانىر بىلەن بۇ خىل ژانىر ئۆزئارا گىرەلىشىپ كەتكەن ئەجەش ژانىرلارمۇ بارلىققا كەلگەن. مەسىلەن: ئۇلۇغ پارس شائىرى شەيخ سەئدىنىڭ «گۈلىستان»، جىياۋشۇلىنىڭ «لى يۈ-سەينىڭ قوشاقلىرى»غا ئوخشاش ئەسەرلەر ئەنە شۇنداق (نەسرىي هەم شېئىرىي ژانىرنىڭ بىرىكمىسى بولغان) ئەجەش ئەسەرلەر.

مەن ئاساسەن شېئىر بىلەن شۇغۇللىنىپ كېلىۋاتقىنىم (راستىنى ئېيتقاندا، مېنىڭ بۇ جەهەتتە ئىگەللىگەن هۈنىرىمۇ چاغلىق)، ئۆز بېشىمدىن كەچۈرگەن، كۆز ئالدىمدىن ئۆتكەن ياكى باشقىلار-دىن ئاڭلىغان بەزىبىر مەنىلىك ۋەقەلەرنى شېئىرىيەت بىلەن ئىپادىلەشتە قىينىلىپ قېلىپ، باشقا ژانىرلار-دىنمۇ مۇۋاپىق پايدىلىنىش زۆرۈرىيىتىنى هېس قىلدىم. شۇڭا، ئەجەش ژانىردا يېزىلغان بىر قىسىم ئەسەرلەرنى كۆرۈپ، بولۇپمۇ يولداش رەجارى ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلغان «گۈلىستان» نى تەهرىرلەش جەريانىدا بۇ خىل شەكىلگە خېلىلا قىزىقىپ قالدىم، نەتىجىدە، بۇرۇن قانداقچە يازسام بولار، دېگەن بەزى نەرسىلەرنى مۇشۇ شەكىلدە يېزىپ بېقىۋىدىم، كۆرگەن يولداشلار خېلى قىزىقتى، بۇنىڭ ئىلهامى بىلەن شۇ خىلدىكى نەرسىلەرنى داۋاملىق يېزىپ، ئاخىرى «ئەينەك» نامىلىق بىر كىتاپچە تۈزۈپ چىقىش قارارىغا كەلدىم. هازىرچە 20 پارچىدەك يازدىم ۋە كىتاپخانىلارنىڭ رايىنى سىناپ بېقىش مەقسە-دىدە ئۇنىڭ بىر قىسمىنى «تارىم» ژورنىلىغا سۇندۇم. ئەگەر بۇ نەرسىلەر كىشى جامائەتچىلىكىنىڭ مەلۇم ئالقىشىغا ئىگە بولالىسا، داۋاملىق يازىمەن.

شائىر دوستۇم، سۆزۈڭگە بارمۇ خېرىدار،
گەر خېرىدار بولمىسا، زورۇقما ياساپ.
سۆزلىمىگىن بازاردىن ئۆيدە ئولتۇرۇپ،
«توغرا كەلمەس بازارغا ئۆيدىكى ھىساپ.»

×

تەقدىر قىلار ئادەمگە مايمۇن،
ئادەم ئۇنى قىلغايمۇ ئۇلگە!

راس گەپ قىلمپ پەگادا ئولتۇر،
يالغان سۆزلەپ چىققىچە تۆرگە.
تۆرگە چىقىپ ئالغىنى بىلەن،
ئادىل قازى بولالماس تۆلكە.
يالغان كۆلكە قىلار دىلنى غەش،
يالغان يىغا قوزغايدۇ كۆلكە.

بۇ مىسرالار ئالدى بىلەن ئۆزەمگە ئاگاھلاندۇرۇش.

بۇ يەردە شۇنىمۇ ئېيتقۇم كېلىدۇ: بۇ «ئەينەك» تە (مەيلى، «بۇرۇن بولغان ئىكەن» دىگەن ھىكايىلار بولسۇن ياكى ھازىرقى رىئال ھايات‌تىمىز ھەققىدە توقۇلغان ھىكايىلار بولسۇن) ئىجتىمائى ئىللەتلەرنى (رەزىللىكنى) سۆكۈدىغان نەرسىلەر خېلىلا بار. بۇنداق نەرسىلەر ھەققىدە ھازىرمۇ گۇمان بىلەن قارايدىغان كىشىلەر يوق ئەمەس، بەلكى ئۇلارنىڭ بەزىلىرى: «كونا ھىكايىلارنى ئېيتىش بانىسىدا ھازىرقى زامانغا دائىر تېپ ھۆجۇم قىلتۇ» ياكى بەزىلىرى: «پالانى ئوبراز ئارقىلىق پۇسكىنى رىئال شەخسكە سانچىۋاپتۇ» دېيىشى مۇمكىن. دىسە دەۋەرسۇن، ھەر كىمنىڭ ئاغزى ئۆزىنىڭ. لېكىن شۇ نەرسە ئېنىقكى، بۇنداق «دائىر تېپ ھۆجۇم قىلىش» ياكى «سانچىۋېلىش» نىڭ توغرا ياكى ئەمەسلىگىنىڭ ئۆلچىمى ئۇنىڭ ئىجتىمائى ئەھمىيەتكە ئىگە تېپىك نەرسە بولۇش - بولماسلىغىدا. ئەگەر ئۇ ئىجتىمائى ئەھمىيەتكە ئىگە ياكى ئىبرەت ئېلىشقا تېگىشلىك تىپ بولۇدىكەن، بۇ ھەقتە گۇمانخورلارنىڭ پوپاك كۆتىرىشىنىڭ كارايىتى چاغلىق. بۇ خىل تېپىك ئىللەت كىمدە بولۇدىكەن، ئىللەتنى ئەيىپلەش نەشتىرى ئۇنىڭغا سانچىلىپ كەتسە، بۇنىڭ نىمە زىيىنى؟ شۇنداق دېيىش مۇمكىنكى، كىمكى بۇ خىل ئەيىپلەش ئالدىدا سەكرەپ كەتسە، يازغۇچىمۇ خوشاللىقتىن تاقلاپ كېتىدۇ.

×

كىتاپخان دوستۇم، قولۇمدىن كەلسە،
شۇنداق بىر ئەينەك ياسىسام دەيمەن.
ئۇنىڭدا ئادەم رەڭگىلا ئەمەس،
ھەتتا قەلبىمۇ كۆرۈنسە ئەينەن.
قىزىقتۇرسا كۆرگۈچىلەرنى،
ئۇندىكى ھەر خىل خىسلەت سۆرىتى.

زوقلاندۇرسا ئېزگۈ پەزىلەت،
يىرگەندۈرسە ئىللەت سۆرىتى.

×

كىتاپخان دوستۇم، ئەينىگىم مۇشۇ،
مەن سەندىن يەنە ئەينەك تىلەيمەن.
ئاشۇ ئەينەكتە كۆرۈپ ئۆزەمنى،
ئىللەتلىرىمگە بەرھەم بېرەي مەن.

خوشامەت مەستانىسىنىڭ ئاقىۋىتى

بۇرۇن بىر پادىشا بار ئىدى. ئۇ خوشامەتتىن بەكمۇ لەززەتلىنەتتى. شۇڭا ئوردا ئىچى خوشامەتچىلەر بىلەن تولۇپ كەتتى. پادىشا خوشامەت كەيپىدىن، خوشامەتچىلەر ئىنئامىدىن يايرىغانسېرى، يۇرتنىڭ ئاھۇ - زارى كۆچەيدى.

بۇ ئەھۋالدىن بىزار بولغان ئاقىل ئاتلىق ۋەزىر مۇنداق بىر شېئىر يېزىپ، پادىشاغا سۇندى:

«سەگىمەس مەستلىككە قىلار گىرىپتار،
خوشامەت ساقىسى ئۇزاتقان شاراپ.
تەلەپكار بولسا شاھ بۇنداق شاراپقا،
ئۇزۇن ئۆتمەي تەختتىن چۈشۈدۇ غۇلاپ.»

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

بۇ شېئىرنى ئوقۇغان پادىشا قەھرى ـ غەزىۋىنى باسالماي، ئاقسل ۋەزىرنى ئوردىدىن ھەيدەپ، يىراق بىر جەزىرىگە سۈرگۈن قىلىۋەتتى.

ئاقسل بۇ جەزىرىدە بىر غارنى ماكان تۇتۇپ، تېرىقچىلىق قىلىپ كۈن ئۆتكۈزۈشكە باشلىدى...

ئارىدىن كۆپ ئۆتمەي، بىر كۈنى غارـ نىڭ ئالدىدا جۇل ـ جۇل جەندىگە ئورالغان بىر دېۋانە پەيدا بولۇپ قالدى. ئۇ ئاقسلنى كۆرۈپلا، ئايىغىغا يېقىلىپ، ھۆكۈرەك ئېتىپ يىغلىغىلى تۇردى. ئاقسل ئۇنى تونۇدى، بۇ بايىقى پادىشا ئىكەن. ئاقسلنىڭ:

ـ نىمە ئىش بولدى؟ ـ دېگەن سو ـ ئالىغا پادىشا:

ـ يۈرت غەلىيان كۆتىرىپ، ئوردىغا باستۇرۇپ كىردى. ماڭا ئېگىلىپ توققۇز تا ـ زىم قىلدىغان، بۇ ئەجرى ئۈچۈن ئىنئام ـ مۇ ـ كاپاتقا غەرق بولغان ئوردا ئەئيانلىرىم مەنـ دىن يۈز ئۆرۈدى. مەن جېنىمنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن، دېۋانە قىياپىتىگە كىرىپ، ئوردىدىن ئاران قېچىپ چىقتىم، ـ دەپ جاۋاپ بەردى ـ دە، بىردىنلا ئارقىسىغا قاراپ، غالىلداپ تىترەپ ۋاقىراپ كەتتى، ـ ۋاي جان، يائاللا، غەلـ يانچىلار مېنى ئىزلەپ بۇ يەرگە بېسىپ كەلمىگەي!...

ئاقسل ئەھۋالنى چۈشىنىپ پادىشانى يۆلەپ تۇرغۇزدى ـ دە:

ـ بۇ يەرگە غەلىيانچىلارنىڭ ئەمەس، بەلكى ھىلىقى تازىجىلارنىڭ كېلىپ قېلىشىـ دىن خۇدا ساقلىسۇن. چۈنكى باشلىرىغا كەلـ گەن بۇ پالاكەت خوشامەتچىلىك ۋە خوشامەت مەستانىلىغىنىڭ ئاقىۋىتى ئەمەسمۇ، ـ دېدى.

پادىشا نېمە دېيىشنى بىلەلمەي، ئىچـ ئىچىدىن چوڭقۇر ئۆھ تارتتى...

×

خوشامەتچىلەرنىڭ ئېگىلگەن قەددى،
پەزىلەت ئەھلىگە كۆرۈنۈدۇ يا.
ئۇلارنىڭ شۇنچە «تۇز» ياغلىما سۆزى،
شۇ ياغا تارتىلغان زەھەر ئوق گويا.

شاھنىڭ خوشامەتكە خۇشتار بولغىنى ـ ئۆزىنى شۇ ئوقتا تۇتۇپ بەرگىنى.
خوشامەتچى كۈلسە، يىغلايدۇ پۈخرا،
پالاكەت باسىدۇ چوقۇم ئوردىنى.

×

كىم چىقالىغان ئاسمانغا ئۈچۈپ،
خوشامەتچىلەر بەرگەن يەل بىلەن.
داشقال ھېچقاچان ئالتۇن بولالماس،
سىرتىغا بەرگەن يالغان ھەل بىلەن.
يەيسەن پۇشايمان، پەرق ئېتەلمىسەڭ،
رىياكارلىقنى راست ئەمەل بىلەن.

×

خوشامەتچى ئادەم زەھەرلىك،
تەلەپكارى ئاندىن خەتەرلىك.

مەنسەپ خۇماری

بىر چاغدا مەن قەشقەر شەھرىدىكى «دوغا بەگ كۆل بېشى» دېگەن مەھەللىگە بېـ رىپ، بۇ غەلىتە نامنىڭ تارىخىنى سۈرۈشتۈرـ دۈم. بىر مويسېپىت ئادەم بۇ ھەقتە مۇنداق بىر ھىكايىنى سۆزلەپ بەردى:

«بۇرۇن بۇ مەھەللىدە بىر دوغا بەگ ئۆتكەن ئىكەن. ئۇ ئۇزۇن يىل مۇشۇ مەنـ سەپتە تۇرۇپ، كىشىلەرگە بۇيرۇق قىلىشقا بەكمۇ ئادەتلىنىپ كەتكەن ئىكەن. كۈنلەرنىڭ بىردە ئۇ، بۇ مەنسۇدىن ئايرىلىپ قاپتۇ، بىراق دوغا بەگلىكتىن سىڭىپ قالغان بۇيـ رۇق قىلىش ئادىتىنى تاشلىيالماپتۇ. شۇڭا ئۆز ئۆيىدە بىردەم ‹بۇنى بۇنداق قىل›، بىرـ دەم ‹ئۇنى ئۇنداق قىل› دەپ ئۆي ئىچـ

دىكىلىرىنى بەكمۇ بىزار قىلۇۋېتىپتۇ. شۇڭا بىر كۈنى خوتۇنى: «بېگىم، ئەتىدىن - كەچكىچە ئۆيدە ئولتۇرۇپ بۇيرۇق قىلۇۋېرگىچە، ئىشلەك ئالدىدىكى كۆل بېشىغا چىقىپ، سۇ ئالغىلى كەلگەن ئادەملەرگە بولسىمۇ بۇيرۇق قىلىپ، ئېچ پۇشۇقلىرىنى چىقارسىلا بولامدۇ» دەپتىكەن، شۇندىن كېيىن بۇ سابىق دېڭىز بەگ ھەر كۈنى كۆل بېشىغا چىقىپ ئەتىگەندىن كەچكىچە سۇ ئالغىلى كەلگەن ئەر - ئاياللارغا: «ھەي، سەن سۇنى مەيدىدىن ئال»، «ھەي، سەن سۇنى ئاۋۇ يەردىن ئال» دەپ بۇيرۇق چۈشۈرۈپ يۈرۈپ، ئاخىرى «دوغا بەگ كۆل بېشى» دېگەن ئاتاقنى ئاپتۇ. گەرچە بۇ مەسخىرىلىك نام بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ كۆڭلىگە خىلىلا تەسەللى بېرىدىكەن. بارا - بارا بۇ مەھەللىنىڭ ناممۇ «دوغا بەگ كۆل بېشى» دەپ ئاتىلىپ قاپتۇ. بىر ھىساپتا، بۇ نامنى خەلقىنىڭ مەنسەپخۇمارلارغا بولغان مەسخىرىسىنىڭ بىر خاتىرىسى دىسەكمۇ بولۇدۇ...»

بۇ ھىكايە راست تارىخىي پاكىتمۇ - ئەمەسمۇ، بۇنى قايتا ئىنچىكىلەپ تەكشۈرمىدىم، لېكىن مەيلى قانداقلا بولمىسۇن، مەن بۇنى بەكمۇ مەنىلىك ھىكايە ئىكەن دەپ خاتىرىلىۋېلىپ، بۇ ھەقتە بۇنداق تەسىراتلارنىمۇ يېزىپ قويدۇم:

مەنسەپ جاندىن ئەلا مەنسەپخور ئۇچۇن،
ئاچىدۇ شۇنىڭدىن يولنى تۆر ئۇچۇن.
مەنسەپ بەرگۈچىنى ھايا تېخىش ساناپ
جېنىنى تىكىدۇ تەشەككۇر ئۇچۇن.

×

دوغا قامچىسىدىن ئايرىلىپ قالسا،
ئالىدۇ قولىغا تاشنى بولسىمۇ.
چامى يەتمىگەندە ئادەم ئۇرۇشقا،
كۆڭلى ئارام تاپار ئىتنى ئۇرسىمۇ.

×

ئاغزى بۇيرۇققا ئۇگەنگەن ئادەم،
ئۇنىڭسىز تىلىنى ئالىدۇ چىشلەپ.
كۆڭلىنى خۇش قىلار، بولمىغاندا ئۇ،
توخۇنى «تاخ» دەپ، مۆشۈكنى «پەش» دەپ.

×

ھايانكەش بولۇدۇ زەھەر يۇتقاندەك،
چاندۇرسا، يا كاسات بولسا بازارى.
ئۇنىڭدىن ئېغىرراق كۈنگە قالىدۇ،
مەنسەپتىن ئايرىلغان مەنسەپ خۇمارى.

ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

بۇرۇن بىر كاززاپ بار ئىدى. پۇل بەرسىلا ھەر قانداق يالغان گەپ قىلىشتىن، ھەر قانداق يالغان گۇۋالىقتا ئۆتۈشتىن يانمايتتى. ئۇقۇشماي تېگىپ قالغان نومۇسچان خوتۇنى ئۇنىڭ بۇ خۇيى - پەيلىدىن ئۆلگۈدەك بىزار بولۇپ، ئاجرىشىشنى تەلەپ قىلسىمۇ، زادىلا خېتىنى ئالالمىدى. ئۇ خوتۇنىنىڭ دەردىدىن خەۋەر تاپقان بىر ئەقىللىق ئادەم ئۇنىڭ ئېرىدىن ئاجرىشىپ، ئازاپلىق تۇرمۇشتىن قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىشنى كۆڭلىگە پۈكۈپ قويدى - دە، بىر كۈنى بىر دوستىنى ئەگەشتۈرۈپ، ھىلىقى كاززاپنىڭ قېشىغا باردى ۋە ئۇنىڭغا قىرىق تەڭگىنى تەڭلەپ:

— سەن يالغان گەپ قىلساڭ، مۇشۇ پۇلنى بېرىمەن، — دېدى، كاززاپ دەرھال:

— بولۇدۇ، پۇل بەرسەڭلا، ھەر قانداق يالغان گەپنى قىلىشقا تەييارمەن! — دېدى.

— ئۇنداق بولسا، قېنى، يالغاندىن «خوتۇنۇم ئۇچ تالاق» دەپ باققىنا!

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ـــ دىمەي نىمىسى بار، خوتۇنۇم ئۇچ تالاق! ئەكە پۇلنى.

كاززاپ 40 تەڭگىنى ئېلىپ، خوشاللىقتىن قىنىغا پاتماي قالدى.

هايال ئۆتمەي، هىلىقى ئەقىللىق ئادەم دوستى بىلەن بىللە بېرىپ، بۇ ئىشنى قازىغا ئەينەن مەلۇم قىلدى.

قازى ئادىل هەم تەدبىرلىك ئادەم ئىدى. ئۇ، بۇ ئەھۋالنى ئۇققاندىن كېيىن، كۈلۈپ كېتىپ، مۇنداق دېدى:

كاززاپلارنى رەسۋا قىلىشنى
ئەقىللىق ئادەم بىلمەس نومۇس دەپ.
يامانغا يامان جاۋاپ بەرگۈلۈك،
«ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ» دەپ.

ئاندىن دەرهال هىلىقى كاززاپنى چاقىرتىپ سوراققا تارتتى. كاززاپ بايا دېگەن سۆزىنى «مەن دېمىگەن» دەپ تىنىۋالماقچى بولۇۋېدى، قانۇن ئېتىراپ قىلغان ئىككى گۇۋاچى هازىر بولغانلىقى ئۈچۈن ئامالسىز قالدى - دە:

ـــ يالغاندىن دەپ قويغان ئىدىم، ـــ دەپ قۇتۇلماقچى بولدى.

ـــ توختا، ئالدىرىما، ـــ دېدى قازى كاززاپقا، ـــ يالغانچىلىغىڭ ئۈچۈن ئالدىغان «مۇكاپاتىڭ» باشقا. ئالدى بىلەن مۇنۇ هۆكۈمنى ئاڭلا: مەيلى راستىن، مەيلى يالغاندىن دېگىن، ئاغزىڭدىن «خوتۇنۇم ئۇچ تالاق» دېگەن سۆز چىققان ئىكەن، شەرئىەت هۆكمى بويىچە خوتۇنۇڭ ئەمدى ساڭا راۋا ئەمەس!

كاززاپ بۇ هۆكۈمگە نارازىلىق بىلدۈرگەن ئىدى، قازى:

ـــ بەس! تېخى يەنە بىر هۆكۈم بار، ـــ دېدى - دە، پەششاپنى چاقىرىپ بۇيرۇق قىلدى، ـــ بۇ كاززاپقا 40 دەررە ئۇرۇڭلار. يېنىدىكى قىرىق تەڭگىنى ئېلىپ، هازىرلا ئىگىسىگە تاپشۇرۇپ بېرىڭلار. بۇنىڭدىن باشقا، يالغان ئېيتىپ تاپقان پۇللىرىنى قايتۇرمىغىچە زىندانداپ ياتسۇن!

كاززاپ پۇل ئۈچۈن ۋىجدانىنى سېتىپ، جازا سېتىۋالدى.

بۇ هەقتە شائىر مۇنداق دەپ يېزىپتۇ:

كىمكى كاززاپلىقنى گەر كەسپ ئەيلىسە،
ئۇزۇدۇ نومۇس - ئۇياتتىن رىشتىنى.
راست گەپنى يوق كىشىنىڭ،راست دوستى يوق،
دۈشمىنى كۆپ، ئۆزى ئەڭ چوڭ دۈشمىنى.

ياخشى جاۋاپ

بىر خادىم باشلىقىنىڭ ئالدىغا كىرىپ:

ـــ كۆڭلۈمگە بىر ئىش بەك هار كېلىپ، ئۆزلىرىگە دەرت ئېيتقىلى كەلدىم. ئىدارىمىزدىكى بەزىلەرمۇ مېنى «ماڭقا» دەپ هاقارەتلەپ، كۆڭلۈمگە ئازار بېرىۋاتىدۇ. مەسىلەن:...

ئۇ ئۆزىنى «هاقارەتلەپ ئازار بېرىۋاتقانلار»نىڭ نامىنى بىر-بىرلەپ ئاتاپ، باشلىقتىن ئۆزىگە هىمداشلىق جاۋاپ كۈتتى.

باشلىق ئۇنىڭ بۇرنىغا سەپ سالدى: يەنىلا قاسماق باغلاپ كەتكەن پېتى تۇرۇپ تۇ. «توۋا، ـــ دېدى باشلىق ئىچىدە، ـــ ئۆزى ماڭقا بولۇشنى هار ئالماي، كىشىلەرنىڭ «ماڭقا» دېگىنىنى هار ئالغىنى قىزىق.»

شۇنداق بولسىمۇ باشلىق يەنە بۇ شەكايەتچىنىڭ كۆڭلىنى ئاياپ:

ـــ بۇرادەر، كىشىلەرنى هاقارەتلەش ياخشى قىلىق ئەمەس...ـــ دېيىشىگە، شىكايەتچى تېخىمۇ ئەزۇيلەپ، «هاقارەت قىلغۇچىلار»نى دەرهال جازالاشنى تەلەپ قىلدى.

ـــ مەن سۈرۈشتۈرەي، ـــ دېدى باشلىق هەم خاتىرە دەپتىرى ئىچىدىن بىر ۋاراقنى ئۈزىتىپ، ـــ بىر چاغدا بىر شائىر دوستۇم

(ئاخىرى 156 - بەتتە)